

Эссе

Сүрэжим тэбэрин тухары – сүрэжим сылаанын оболорго.

«Таптыыр үлэн ырыа курдук эбээт, тахсардаах, тахсыбаттаах. Табыстар эрэ тохтуоххун бабарбаккын»

Амма Аччыгыйа

Мин, Николаева Розалия Васильевна, Маар орто оскуолатыгар алын сүнүөх кылаастар учууталларынан 19 сааспыттан үлэлээн, 10 выпууу табаардым, Саха Республикатын үөрэҕириитин туйгунугар, Россия Бочуоттаах учууталыгар тийэ үүннүм.

15-тээх тыа мункук кыысчаана улаата охсон, үлэниг буолан, анардас, ыарынах ийэбэр күүс-көмө буолар баҕа санаалаах кырдыаҕас Бүлүү куорат кырылас кумаҕар үктэммит күммүттэн элбэх сыл-хонук ааста. Онтон куорсун аннынан, кынаттаабыт кыһам көтүппүт күнүттэн 47-с сылбын төрөөбүт түөлбөбэр, үөрэммит оскуолабар алын сүнүөх кылаастар учууталларынан үлэлиибин.

Ол эрэн, Амма Аччыгыйа эппитини, талбыт идэм «ырыа курдук ылланан, тахсыылаах» буолбута биир күнүнэн кэлбэтэҕэ. Үлэлээбит сылларым устата 248 кырачааннары билии суолугар сирдээбит маннайгы учууталлара буолабын. Учуутал идэтин таларбар ол саҕанааҕы олох укулаата, дьон-норуот учууталга сүгүрүйүүтэ уонна өйбөр-сүрэхпэр истинник инэн хаалбыт учууталларым барахсаттар холобурдара олук уурбут буолуохтаахтар. Бу баардык өйдүүбүн намыын саналаах, эйэҕэс майгылаах арифметика учууталын Мария Федотовна Михайлованы, араана, кини суолун батыһан, оройуон бастыг учууталын аатын сүкпүтэ буолуо балта Альбина Анатолиевна Антонова, улуу нуучча тылыгар уһуйбут учууталларым Екатерина Николаевна Григорьева уонна Анна Николаевна Васильева, таайым Маалыкай орто оскуолатын сэбиэскэй кэминээҕи саабына, историк учуутал Федоров Николай Григорьевич үрдүк ис культуралара, киэн билиилэрэ учуутал үрдүк аатын сүгэрбэр ыйар сулус буолбуттара.

Үлэлиир сылларым устата бэйэм идэбэр уһуйан, алын сүнүөх учууталын аатын үрдүктүк тутан, ситиһиилээхтик үлэлии-хамныы сылдыаллар оройуонна иитэр үлэҕэ бэйэтэ түспү буочардаах Егоров Д.С , Дьоккуускай куорат Марха орто оскуолатын бастыг учуутала Васильева Н.В, Кочнев В.П. аатынан Ханалас орто оскуолатын иитэр үлэҕэ директоры солбуйааччы Васильева А.В.

Эдэр сааспыттан үлэнт, эрчимнээх коллективка киирэн, үөрэппит учууталларым такайыларынан уонна сананы-сонуну иитэр-үөрэтэр үлэбэ сатабыллаахтык туһанан үлэлиир наставник-коллегаларым Биякова С.И., Никифорова А.В., Иванов Ю.Н. үтүө сүбэлэринэн идэбин сөпкө талбыппын диэн эрэллээх айымньылаах үлэм суолугар туруммутум. Үлэлиир сылларбар биир санаанан, сананы, айымньылаабы олоххо киллэрэн, олус тапсан үлэлээбит коллегам Яковлева Д.Ф. киэн туттабын.

Ол онтон элбэх сыл-хонук хотобостуу устан ааста, үөрэппит оҕолорум оҕолорун аныгылыы көрүүлээх системанан, аныгы ньымаларынан үөрэх киэн аартыгар сирдибин. Салгыбаппын.

«Учуутал үөрэнэрин тухары учуутал». Бу бэргэн этиини олохпор, таптыыр үлэбэр сыһыаран, үлэлиир сылларым тухары араас курстарга үөрэнэн, ааҕан, дьарыктаах дьону кытта билсэн, кэпсэтэн, сөбүлээбиппин ылынан, үлэм айымньылаах, ситиһиилээх буоларыгар ыйар суолдьут оностобун. «Киһи киһиттэн үөрэнэр». Үөрэммит куурустарбар көхтөөх, айымньылаах үлэбэ угуйбут лектордарынан ааҕабын Хабаровскайдаабы ИРО старшай методиһын Крайняя Ирина Викторовнаны (ФГОС), Гуляева Анна Николаевнаны (Э-Давыдов системата), Иванова Галина Васильевнаны (Занков системата), курсаннарга матырыйаалы тиэрдэр ньымаларын, утары контактарын, сыһыаннарын олус сөбүлээбитим; өйдөрүн, үлэлэрин сөбө-махтайа, астына истэбин-көрөбүн ИРОИПК Бугаев Николай Иннокетьевичи, билингэ диэри үлэлии сылдьар советскай педагогика ас-методиһын Виноградова Наталья Федоровнаны.

Хас биирдии учуутал туспа буочардаах, уратылаах эбэтэр табыллар ньымалаах буолар. Тэя сириг оскуолатыгар биир бастагынан сайыннарылаах үөрэтиини киллэрсибитим, кыра саастаах оҕолору билэр-көрөр, чинчийэр үлэ үөрүйэхтэригэр ууһбутум, ити хайысханан үлэм үөрэнээччилэрбин сыаллаах-соруктаах үөрэниигэ салайбыта, республика, оройуон хайысхалаах окулаларыгар үөрэнэн, дьобун дьон, үлэбит буоллулар.

«Сүрэх тэбэрин тухары – сүрэҕим сылааһын оҕолорго», ол аата мин тыыннаабым тухары үтүөнү-кэрэни үүнэр көлүөнэбэ, тулалыыр дьоммор бэлэхтиэм. Эдэр ыччат дьону учуутал түбүктээх үлэтигэр, махталлаах идэтигэр сирдиэм.

«Таптаатахха, сөбүлээтэххэ идэ барыта дьонго туһалыыр, идэ барыта үчүгэй. Кылаабынайа, үчүгэйдик үлэлиэххэ наада» диэн Софрон Данилов этиитинэн дьуһүйүүбүн түмүктүүбүн.

